

Løgmaður um ES-avtalu:

Kann økja munandi um útflutningin í 99

JAN MULLER

Í desember varð nýggj avtala gjord millum Føroyar og ES. Avtalan, sum loksins kom undir land, og sum nærum hevur givið okkum eina frihandil við ES á mongum økjum, er úrslitið av áralangum samráðingum og fyrirreikingum. Nú avtalan var undirskrivað var tað nýggi leiðarin á Uttanlandsdeildini, sum stóð á odda fyri samráðingunum.

Men tað er greitt, at tað hava eisini verið mong onnur fólk, sum hava gjørt eitt stórt arbeiði fyri at fáa

hesa avtaluna í hús. Millum teirra er Tommy Petersen, sum eitt skifti hevði ES sum sitt málsoki í Tinganesi. Tað var eisini hann, sum fekk stýrt málinum inn í ta legu, sum at enda gav okkum eins so frægan sáttmála. Men eisini aðrar góðar kreftir hava verið við í drúgvu telvingini øll hesi árin. Ein teirra er Óli Samrøð, sum landsstýrið hevur brúkt sum ráðgeva.

Anfinn Kallsberg, lögmaður gjørdi viðmerkningar til avtaluna í loftmiðlunum fyri eini tíð síðani. Hann sigur seg eisini vera fegnan

um avtaluna og ikki minst um tað arbeiði, sum er gjørt frá føroyskari síðu.

Løgmaður sigur tað vera spennandi at síggja, hvussu gongdin verður í 99, tá vit sleppa at royna nýggju avtaluna í verki.

– Eg síggi fyrst og fremst størstu møguleikarnar í nýggju avtaluni við ES at liggja í laksavinnuni, har tollur og loft higartil hava verið ein stór forðing. Nú er tollurin á alifiski til ES burtur og ikki minst hevur tað eisini týðning, at loftini eru burtur. Tað kann gera, at avmarkingarnar hjá vinn-

uni at gera fløgur, tí ein livir við hótanini um loftini, nú fara at geva einum størri líðilighet og tað merkir so aftur møguleika hjá vinnuni fyri meira langsiktaðari tilrættalegging. Nú kann vinnulívið meira laga seg til eina langsiktaða strategi. Tað skuldi so aftur skapar møguleikar fyri eini øking í okkara útflutningi.

Nýggja avtalan kann gera, heldur lögmaður, at vit fara at framleiða nakrar vørur, sum vit ikki framleiða í dag, og sum kunnu geva nógv størri útflutningsvirði enn tær geva í dag. Sum

heild er lögmaður sera fegin um gongdina á vinnuøkkinum, nú nýggj avtala er fingin við ES. Komandi ár

fer so at vísa, hvussu avtalan fer at hilstast í verki.

ST lurtar eftir ávaring frá Greenpeace:

Vilja verja St Kilda móti oljudálking

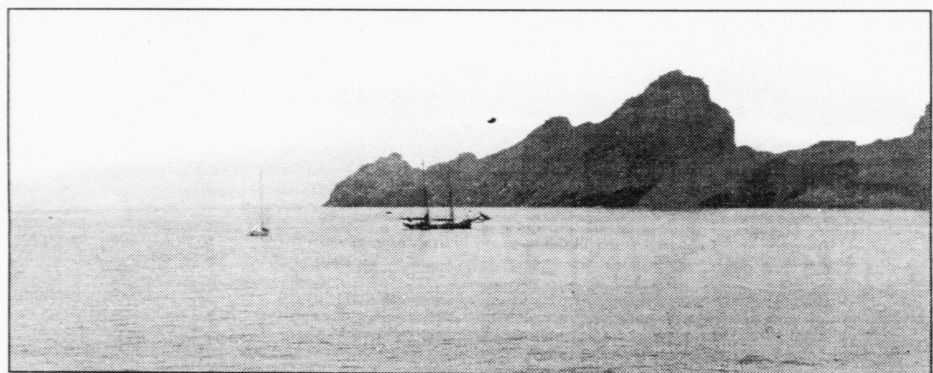
JAN MULLER

Spurningurin um vandan fyri dálking frá komandi oljuvinnu nærhendis oynni St Kilda vestan fyri Bretland verður nú tikin upp í eini ST-nevnd. Tað er umhvørvisfelagsskapurin Greenpeace, sum hevur latið gera eina frágreiðing um oljuvinnuna á Atlantsmótinum og hvussu henda kann dálka umhvørvið her, ið hevur fingið „The World Heritage Committee“ undir

Unesco at taka málið upp.

ST-stovnurin fer longu í hesum mánaðinum at senda bræv til bretska stjórnina, har hann fer at heita á hana um at taka øll møgulig stig til tess at verja St Kilda og tí ríka og sermerktu umhvørvinum móti møguligari „hóttan“ frá oljuleiting og framleiðslu á Atlantsmótinum. Fleiri fuglasløg halda til á St Kilda. Onkur fuglastovnurin á oynni er heimsins størsti av sínum slag.

St Kilda var bygd fram

til umleið 1930. Í dag verður oyggin mett sum eldo-rado fyri fugl.

Tað er „The National Trust for Scotland“, sum eigur ella hevur ábyrgdina av St Kilda. Stovnurin hevur áður gjørt vart við vand-

an, sum møgulig dálking kann hava á henda náttúru-dýrgrip og hevur stovnurin eisini áður heita á myndugleikarnar um at bera so í bandi, tá oljuvinnu tekur seg upp, at strangar reglur verða settar fyri borivirksemi ol.

Undir herrópinum „No new oil“ hevur Greenpeace roynt at forða fyri oljuleiting vestan fyri Hetland. Umboð fyri felagsskapin eru sera vel nøgd við avgerðina hjá ST-stovninum um at skriva bræv til bretska stjórnina. Greenpeace-fólk siga, at tann sannroynd at ein stovnur undir ST tekur teirra frágreiðing í álvara, er ein stóur sigur fyri tey.

Ein umboðsmaður fyri „The Scottish Office“, sum hevur ábyrgdina av at verja St Kilda sum eitt framtíðar náttúruøki sigur við skotska blaðið Press & Journal, at arbeiðið verður longu við umhvørvisáttanum fyri oynna. Bretskir myndugleikar arbeiða í løtuni við einum svari til ST uppá frágreiðingina hjá Greenpeace.

Um frágreiðingina, sum Greenpeace hevur latið

gera, sigur ST-nevndin m.a.: „This report has raised serious concerns on potential impacts to this site, particularly in the event of a possible oil spill. There are important threats associated with pollution derived from by-products of oil exploration and drilling activities.“

Fleiri oljuborningar eru annars í umbúnað á hvalleiðunum vestan fyri bretska oyggjarnar, eitt nú eisini nærhendis St. Kilda.

Marathon Oil hevur ætlanir um at bora ein brunn 120 kilometrar norðan fyri St Kilda í apríl 99.

Men víst verður annars frá Greenpeace á, at sjálvt ein oljukelda sum tann á Foinaven -feltinum, sum liggur 225 sjómíl frá St Kilda, kann verða ein hóttan, um har skuldi hent ein dálkingavanlukka. Olja haðani kann røkka St Kilda eftir bert 87 tímum verður sagt.

Greenpeace og Føroyar!

Spurt kundi verið, um spurningurin, sum nú hevur tikið seg upp við St Kilda hevur ella kann fáa nakran týðning ella avleiðingar fyri føroyska økið, nú oljuleiting ætlandi skal byrja her um eitt ella tvey ár!

Í 1993 var eitt føroyskt ferðalag á vitjan á St Kilda. Her liggur Norðlýsið nær oynni.

St Kilda liggur rættiliga sunnaliga, men tó so at náttúran og fuglalívið er líkt tí her finst.

Enn hava Greenpeace fólk so ikki umrøtt Føroya-økið sum so í sambandi við herferð teirra móti nýggjari oljuleiting. Men tað er greitt, at so skjótt markna-trætan verður loyst, og oljuleitingin fara at fáa tillutad øki bæði í Hvíta sonuni og inni á føroyska landgrunninum, so er møguleiki fyri, at umhvørvisfelagsskapurin fer at víðka um áhugaðkið sítt. Felagsskapurin hevur áður víst á, at nettup millum Føroyar og Hetland finnst koralaskógir á havbotninum, sum kunnu verða hótt av eini oljuleiting.

Tað hevur ikki eydnast okkum at fáa eina viðmerking frá Greenpeace til komandi leitingina á Atlantsmótinum annars.

Greenpeace fólk royna at forða oljupalli at leita eftir olju á Atlantsmótinum